

Retningslinjer for PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjyllands Politikreds

INDLEDNING

Rapporten "Kvalitativ vurdering af PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjylland" er et afsluttende speciale på kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab, udarbejdet af Hanna Vestergård i 2015. Under udarbejdelsen har Hanne Vestergård haft adgang til PSP-samarbejdet.

I rapporten står der afslutningsvist: "Ideelt set bør PSP-sekretariatet og PSP-styregrupperne udarbejde retningslinjer for, hvordan arbejdet i operativgrupperne kan gøres mere struktureret og højne niveauet."

I styregruppen for PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjyllands Politikreds er der enighed om at følge op på rapportens anbefalinger til gavn for arbejdet i operativgrupperne. Rapportens konklusioner præsenteres her og er samtidig grundlag for retningslinjer for operativgruppernes arbejde.

Samtidig følges op på de konklusioner og anbefalinger, der var resultatet af spørgeskemaundersøgelsen "Status på PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjyllands politikreds 2013", og som nu forventes at være implementeret.

Retningslinjer

Styregruppen har på grundlag af rapporten udformet følgende retningslinjer for arbejdet i operativgrupperne:

RETNINGSLINJER

1. Alle sager er kendt af alle deltagerne forud for møderne. Det vil sige, at der sker en systematisk screening af sagerne i de respektive afdelinger forud for PSP møderne, og at relevante sager sættes på dagsordenen
2. Alle deltagere er forberedte på sagerne før møderne, så der kan følges op på sagen umiddelbart efter mødet
3. Der opnås enighed om tydelige mål for hver enkelt sag, så alle ved, hvad der er succeskriteriet
4. Den, der sætter en sag på, har forberedt sagen, forholdt sig til mål og fremlægger sagen på mødet
5. Der skal være mulighed for faglig sparring og netværksdrøftelser på møderne, når de konkrete sager er behandlet
6. Der er altid minimum én leder med på møderne
7. De ledere, der ikke kan deltage på møderne, giver mandat til anden leder eller medarbejder, så beslutningskompetencen og den hurtige indsats kan sikres

Akutte sager:

- Så vidt muligt tænkes alle samarbejdspartnere med i løsninger og beslutninger om akutte sager, der behandles mellem møderne, så en indsats hviler på input fra alle fire myndigheder
- Yderligere anbefaling til operativgrupperne: At sikre, at de kommunalt-lægelige udvalg (KLU) orienteres om PSP arbejdet cirka én gang om året.

Opsamling på spørgeskemaundersøgelse

I 2013 gennemførte PSP-sekretariatet spørgeskemaundersøgelsen "Status på PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjyllands politikreds 2013". Rapportens konklusioner og anbefalinger er godkendt i Kredsrådet. PSP-styregruppen forventer, at PSP-operativgrupperne har implementeret undersøgelsens konklusioner og anbefalinger.

Fra spørgeskemaundersøgelsen fremhæves følgende konklusioner og anbefalinger:

A) Optimering af screeningsmetoder

Rapporten peger på, at politiet ikke anvender mulighederne for systematisk identificering af udsatte borgere i PSP-målgruppen fuldt ud.

Fremover skal alle operativgrupper systematisk anvende tilgængelige metoder i POLSPOT, det vil sige:

- POLSPOT – §§ 68-70 dømte personer i kontakt med politiet
- POLSPOT – PSP bekymringsliste
- POLSPOT – Psyk sager fra døgnrapporten
- "Ad-journalnummer"
- Andre relevante sager fra døgnrapporten

B) Sikker mail

Alle deltagerne skal have adgang til og benytte sikker mail i forbindelse med udsendelse af dagsorden og forberedelse, da der ikke må sendes personfølsomme oplysninger med almindelig mail. Styregruppe medlemmerne for de fire myndigheder i samarbejdet følger op i egen organisation, så alle deltagere i operativgrupperne har adgang til sikker mail.

C) Mødefrekvens

For at sikre en hurtig opfølgning med inddragelse af alle aktører i det tværfaglige samarbejde og den nødvendige handlekraft, skal mødefrekvensen i de enkelte operativgrupper genovervejes. En for lav mødefrekvens kan have en negativ betydning for reaktionstiden i forhold til den psykisk syge patient/borger. Derfor bør der planlægges med hyppige møder i operativgruppen, så der altid kan ske en hurtig og konsekvent opfølgning over for patienten/borgeren. Skulle der ikke være behov for opfølgning/nye patienter, kan et møde altid aflyses.

Kvalitativ vurdering af PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjylland

Rapporten "Kvalitativ vurdering af PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjylland" er et afsluttende speciale på kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab, udarbejdet af Hanna Vestergård i 2015. Under udarbejdelsen har forfatteren haft adgang til PSP-samarbejdet, ligesom hun har haft en arbejdsplads til rådighed og mulighed for kontakt til alle de personer, hun har haft brug for i processen.

Folketinget har med virkning fra 1. april 2009 vedtaget, at politidirektøren i alle politikredse skal sikre, at der oprettes et samarbejde imellem politiet, de sociale myndigheder i kommunerne og psykiatrien i regionerne. Dette samarbejde kaldes for PSP-samarbejdet. Hensigten med samarbejdet er at skabe grundlag for en bedre koordinering af indsatsen over for særligt udsatte.

PSP-samarbejdet er lovgivningsmæssigt funderet i retsplejelovens § 114 og § 115, der pålægger, at det er politidirektøren, der har ansvaret for, at samarbejdet oprettes. Der er med loven givet grønt lys for, at lokale myndigheds personer kan udveksle oplysninger og drøfte komplekse sager i et uformelt forum uden forud at skulle indhente samtykke fra de involverede borgere.

I Syd- og Sønderjyllands Politikreds er PSP-samarbejdet inddelt i tre niveauer: Kredsrådet, styregruppe og operativgrupper. Disse kan også refereres til som det politiske/strategiske niveau, det lokale styringsniveau og det operative/udførende niveau. PSP-sekretariatet for Syd- og Sønderjyllands Politikreds, som består af en medarbejder fra Region Syddanmark og en medarbejder fra Syd- og Sønderjyllands politi, er blandt andet bindeled mellem niveauerne. PSP-sekretariatet har ønsket at gennemføre en kvalitativ evaluering af PSP-samarbejdet i operativgrupperne. Intentionen med at udføre evalueringen har været at få foretaget en dybdegående analyse af samarbejdet i operativgrupperne med henblik på at blive klogere på, hvad der fungerer godt i grupperne, og hvad der kan optimeres.

I det følgende vises specialets konklusioner, herunder de anbefalinger, forfatteren – på grundlag af evalueringen – giver til det videre PSP-samarbejde.

Baggrund

PSP-samarbejdet i Syd- og Sønderjylland Politikreds blev etableret i år 2009 efter at have kørt som et pilotprojekt i Frederiksberg. Formålet med PSP-samarbejdet er, at de fire implicerede organisationer: Politiet, de sociale myndigheder (kommunerne), psykiatrien og kriminalforsorgen i fællesskab arbejder for at finde løsninger for de mest udsatte borgere i samfundet, som ingen på egen hånd ved, hvad de skal stille op med.

Målgruppen er i mange tilfælde dobbeltdiagnostiserede med både psykisk sygdom og misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer. Der er i Syd- og Sønderjyllands Politikreds etableret otte PSP-operativgrupper, men da specialet er funderet på en kvalitativ procesevaluering, er der udvalgt to grupper, som undersøgelsen er baseret på.

Specialet har taget udgangspunkt i at besvare følgende problemformulering: "Hvordan udmønter det tværfaglige samarbejde i PSP-operativgrupperne i Esbjerg og Aabenraa sig, hvilke udfordringer eksisterer, og hvorledes kan samarbejdet forbedres?"

Problemformuleringen er søgt besvaret ud fra følgende underspørgsmål:

- Hvordan oplever medlemmerne i operativgrupperne PSP-samarbejdet?
- Hvordan påvirker det PSP-samarbejdet, at det er et samarbejde på tværs af fire organisationer?
- Hvilke faktorer fremmer det tværfaglige samarbejde?
- Hvilke faktorer hæmmer eller udfordrer det tværfaglige samarbejde?
- Hvilke anbefalinger kan der opstilles for det fremadrettede samarbejde?

Hvordan oplever medlemmerne i operativgrupperne PSP-samarbejdet?

Ved starten af arbejdet havde specialets forfatter en tese om, at PSP-samarbejdet ville føles som en ekstra arbejdsbyrde, da det var en opgave, der blev pålagt oppefra, uden at der blev tilført ekstra midler. Denne tese blev dog hurtigt afkræftet, da interviews og observation i stedet viste en meget stor tilfredshed og glæde ved samarbejdet.

Der er en stor tilfredshed med PSP-samarbejdet blandt alle de interviewede. Der er en oplevelse af, at der med PSP-samarbejdet er blevet tilført et nyt værktøj til deres arbejde, som hjælper dem til at kunne yde en bedre indsats for de svageste borgere i samfundet. Der bliver givet udtryk for, at det giver mening at deltage i PSP-samarbejdet, og der er en oplevelse af, at PSP-samarbejdet er med til at højne samarbejdet imellem de fire organisationer, også i andre sammenhænge end PSP.

Hvordan påvirker det PSP-samarbejdet, at det er et samarbejde på tværs af fire organisationer?

I forbindelse med opstarten var der generelt usikkerhed om, hvad det var for en opgave, der skulle løses i PSP-operativgrupperne. Oveni usikkerheden om opgaven, var der en fase, hvor operativgruppe medlemmerne skulle lære de øvrige organisationers rammer, kulturer og sprog at kende. Der hersker en oplevelse af, at de to undersøgte operativgrupper hurtigt fandt en arbejdsgang, der fungerede for dem.

Samarbejdet er blevet vurderet ud fra Højholdts (2013) kategorisering af forskellige typer og niveauer af samarbejde. PSP-samarbejdet fungerer som "samarbejde som hold", hvor forskellige professioner og organisationer byder ind med hver deres kompetencer for at løse en problemstilling. Samarbejdet er funderet med en fast gruppe, der arbejder ud fra et fælles mål. I forhold til målsætning lever PSP-operativgrupperne dog ikke op til definitionerne for "samarbejde som hold", men befinder sig nærmere i typerne "samarbejde som overlevering", eller "samarbejde som et løst netværk".

Der skelnes hos Højholdt imellem tværfagligt og tværprofessionelt samarbejde, og i dette speciale er der tale om tværfagligt samarbejde, da der ikke er tale om et dagligt samarbejde, hvor der arbejdes ud fra de samme retningslinjer og mål, og hvor de forskellige professioner/organisationers arbejdsopgaver og faglighed overskrides. Der er derimod tale om tværfagligt samarbejde, hvor der arbejdes hen imod det fælles mål at hjælpe målgruppen.

Hvilke faktorer fremmer det tværfaglige samarbejde?

PSP-samarbejdet blev oprettet i forbindelse med, at Retsplejeloven blev ændret, således at der må udveksles personfølsomme oplysninger på tværs af de i samarbejdet involverede organisationer uden et forudgående samtykke fra borgeren. Ændringen i retsplejeloven har givet medlemmerne i PSP-operativgrupperne en forbedret mulighed for at hjælpe de svageste udsatte borgere, der typisk falder imellem alle "stole", så at de igen kan blive hjulpet op på en "stol" og få den hjælp, de har behov for.

En positiv sidegevinst ved samarbejdet er, at operativgruppemedlemmerne oplever, at der er opstået et bedre samarbejde på tværs af organisationerne i forbindelse med PSP-samarbejdet, men ligeledes i andre sammenhænge gøres der brug af det udvidede netværk. Det opleves som en stor styrke blandt operativgruppemedlemmerne, at PSP-samarbejdet er forbundet med stor smidighed og er fri for bureaukrati. Der gives udtryk for, at retningslinjer og bureaukrati fylder meget i det daglige virke, og der opleves PSP-samarbejdet som et frirum, hvor fokus udelukkende kan være på sagen frem for at opfylde en række retningslinjer.

I forbindelse med PSP-samarbejdet har det været en fremmede faktor, at alle de involverede i samarbejdet er vant til at arbejde tværfagligt og tværorganisatorisk, hvorved det ikke har været fremmed at skulle arbejde sammen med andre organisationer og professioner. Det vurderes ligeledes, at operativgruppemedlemmerne besidder en høj grad af kulturel intelligens, hvorved der har været en stor evne til ved hjælp af engagement, forståelse og kommunikation at bygge bro imellem de kulturforskelle, der eksisterer imellem de fire organisationer.

Hvilke faktorer hæmmer eller udfordrer det tværfaglige samarbejde?

Ud fra observation og interviews står det klart, at der er en lav grad af struktur på PSP-operativgruppemøderne. Dagsordenen består af en liste af personer, der skal drøftes, men der er ingen systematik omkring, hvilke parametre der skal drøftes i sagerne. Der arbejdes ikke ud fra formulerede målsætninger i behandlingen af sagerne, og samarbejdet er generelt meget personafhængigt. Det vurderes, at den manglende struktur i væsentlig grad skyldes manglende retningslinjer samt feedback på arbejdet fra PSP-sekretariatet og PSP-styregrupperne.

Hvad operativgruppe medlemmerne primært fokuserer på, når der spørges til problemstillinger med PSP-samarbejdet, er at opnå et samarbejde med de praktiserende læger, da dette er en nødvendighed, hvis der er behov for at få patienter indlagt. Der er en oplevelse af, at de praktiserende ikke kender til PSP-samarbejdet, og at nogle læger hænger fast i de klassiske professionstankegange, hvor professioner som socialrådgivere og sygeplejersker ikke regnedes for rigtige professioner. Der hersker derfor en uvilje mod at tage imod underretninger fra visse faggrupper, hvorfor det i visse tilfælde har været nødvendigt, at en psykiater har måttet forestå kontakten til en praktiserende læge.

Et område, der er en løbende udfordring, er, at de enkelte organisationer skal sikre, at kendskabet til PSP-samarbejdet udbredes til frontlinjemedarbejderne, så at frontlinjemedarbejderne kan rapportere tilbage til deres PSP-repræsentant, hvis der spottes en sag, som egner sig til PSP-samarbejdet.

Hvilke anbefalinger kan der opstilles for det fremadrettede samarbejde?

Ideelt set bør PSP-sekretariatet og PSP-styregrupperne udarbejde retningslinjer for, hvordan arbejdet i operativgrupperne kan gøres mere struktureret og højne niveauet. Da der ikke er afsat nogle ressourcer til at udvikle PSP-samarbejdet, er det derfor urealistisk, at PSP-sekretariatet og PSP-styregrupperne har mulighed for at udføre dette arbejde. Det, der reelt kan gøres i de enkelte operativgrupper, er at have ekstra fokus på at formulere mål for, hvad der ønskes opnået i hver enkelt sag for på den måde at sikre, at der kommer fokus på at finde løsninger, så det ikke kun bliver til en snak omkring hver enkelt sag, uden at det munder ud i løsningsforslag.

Det anbefales, at den positive holdning til PSP-samarbejdet opretholdes, da der kun vil være positive resultater, hvis de implicerede operativgruppemedlemmer har drivkraft og lyst til at arbejde med at finde løsninger til en gruppe som er meget tung at arbejde med. Det er derfor essentielt, at der på trods af eventuelle krav om højere grad af systematik og målsætninger i arbejdet, bør være fokus på, at PSP-samarbejdet fortsat skal være smidigt og ubureaukratisk og med frihed til at tænke ud af boksen, således at drivkraften oprettholdes.

